

JOURNAL of

No 4 (17) 2024

NATURAL SCIENCE

BODY TEXT

Chemistry
Biology
Geography

<u>TAHRIR HAY’ATI</u>	<u>TAHRIRIYAT A’ZOLARI</u>
Bosh muharrir Yaxshiyeva Z.Z. k.f.d., professor	<u>Bosh muharrir</u> Yaxshiyeva Zuhra Ziyatovna k.f.d., professor <u>Tahririyat a’zolari:</u>
Mas’ul kotib Urazov Sharofiddin	1. Yaxshiyeva Z.Z. – k.f.d., professor JDPU. 2. Shilova O.A. – k.f.d., professor I.V. Grebenshikov nomidagi Rossiya FA Silikatlar kimyosi instituti. 3. Markevich M.I. – f.m.f.d., professor Belarussiya FA. 4. Elbert de Josselin de Jong – professor, Niderlandiya. 5. Anisovich A.G. – f.m.f.d., professor Belarussiya FA. 6. Kodirov T. – k.f.d., professor TKTI. 7. Abduraxmonov E. – k.f.d., professor SamDU. 8. Nasimov A. – k.f.d., professor SamDU. 9. Smanova Z.A. – k.f.d., professor O’zMU. 10. Mavlonov X. – b.f.d., professor JDPU. 11. Usmanova X.U. – professor URUXU. 12. Qutlimurodova N.X. – k.f.d., dotsent O’zMU. 13. Nuraliyeva G.A. – dotsent O’zMU. 14. Sultonov M.M. – k.f.d., dotsent JDPU. 15. Xudanov U.O. – t.f.n., dotsent JDPU 16. Murodov K.M. – dotsent SamDU. 17. Abduraxmonov G’.– dotsent O’zMU. 18. Yangiboyev A. – k.f.f.d., (PhD), dotsent O’zMU. 19. Xakimov K.M. – g.f.n., professor v/b. JDPU. 20. Azimova D.E. – b.f.f.d., (PhD) dotsent. JDPU. 21. G’o‘dalov M.R. – g.f.f.d., (PhD), dotsent JDPU. 22. Ergashev Q.X. – dotsent TDPU. 23. Orziqulov B. – k.f.f.d., (PhD) O’zMU. 24. Kutlimurotova R.H.-SVMUTF 24. Xamrayeva N. – dotsent JDPU. 25. Rashidova K. – dotsent JDPU. 26. Inatova M.S. – dotsent JDPU.
Muassasa Jizzax davlat pedagogika universiteti	
Jurnal yilda 4 marta chiqariladi (har chorakda)	
Jurnalda chop etilgan ma’lumotlar aniqligi va to’g’riligi uchun mualliflar mas’ul.	
Jurnaldan ko‘chirib bosilganda manbaa aniq ko‘rsatilishi shart.	

BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITLARIDA INVESTITSIYA SIYOSATINING MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI

Rasulova Sharifa Gaybullaevna - Iqtisodiyot va menejment kafedrası dotsenti

Anvarjonov Isomiddin Otabekovich - Kimyo muhandisligi fakulteti talabasi

Jizzax palitexnika instituti

Annotatsiya: Maqolada, iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiya siyosatining o‘rni, undan iqsodga o‘rni haqida gapirilgan.

Kalit sozlar: Iqtisodiyot, iqtisodiyoti muhit, real sektor, tadbirkorlik, investitsiya.

Аннотация: В статье говорится о роли инвестиционной политики в развитии экономики, ее роли в экономике.

Ключевые слова: Экономика, окружающая среда, экономика, реальный сектор, предпринимательство, инвестиции.

Annotation: The article talks about the role of investment policy in the development of the economy, and its role in the economy.

Keywords: Economy, environment economy, real sector, entrepreneurship, investment.

Investitsiya - iqtisodiyotni rivojlantirish maqsadida o‘z mamlakatida yoki chet ellarda turli tarmoqlarga, ijtimoiy-iqtisodiy dasturlarga, innovatsiya, tadbirkorlik loyihalariga uzoq, muddatli kapital kiritish (qo‘yish). Pulning vaqt (zamon)ga bog‘liq qiymati nazariyasiga ko‘ra, investitsiya kelajakda naf olish maqsadida mablag‘lar qo‘yishdir. Investitsiya kapitalni muayyan muddatga bog‘lashni yoki band qilishni bildiradi.

O‘zbekiston Respublikasida bozor iqtisodiyotiga o‘tish davrida respublika iqtisodiyotida tuzilmaviy o‘zgarishlarni amalga oshirishda investitsiyadan samarali foydalanilmoqda. O‘zRda 1996-yildan boshlab respublika hukumati har yili davlat

byudjeti va byudjetdan tashqari fondlar mablagʻlari hisobidan kapital qoʻyilmalar limitlari, chet el investitsiyalari va hukumat kafolati bilan olingan kreditlar hisobiga aniq qurilishlar dasturi, shuningdek, bevosita chet el investitsiya va kreditlari hisobiga qurilishlar dasturidan iborat boʻlgan Davlat investitsiya dasturini qabul qiladi. Respublikada aholining qimmatli qogʻozlarga jamoaviy investitsiyani amalga oshiradigan xususiylashtirish investitsiya fondlari (XIF) va kompaniyalari tarmogʻi rivoj topdi. 2000-yilda moliyalashtirishning jami manbalari hisobidan mamlakat iqtisodiyotiga salkam 700 milliard soʻm, shu jumladan, 810 million AQSH dollari investitsiyalandi. Uning 30,3 % ni respublika byudjeti, 39,1 % ni korxonalar va aholi mablagʻlari, 7,5 % ni banklar kreditlari va b. qarz mablagʻlar, 21,7 % ini chet el investitsiyalari va kreditlari, 1,4 % ni byudjetdan tashqari jamgʻarmalar mablagʻlari tashkil qiladi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida investitsiya siyosati mamlakatning iqtisodiy oʻsishini taʼminlash va ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni rivojlantirishda muhim oʻrin tutadi. Investitsiya siyosati iqtisodiyotning barqaror oʻsishini taʼminlash, ishlab chiqarish hajmini kengaytirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va xalq farovonligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar majmuidir. Ushbu siyosatning muvaffaqiyati toʻgʻri belgilangan strategiyalar va resurslardan samarali foydalanishga bogʻliq.

Investitsiya siyosati iqtisodiy taraqqiyotning asosiy vositasi boʻlib, real sektorni rivojlantirish uchun zarur sharoitlarni yaratishga xizmat qiladi. Uning asosiy maqsadi ichki va tashqi investitsiyalarni jalb qilish, mamlakatning investitsiya muhitini yaxshilash, va ishlab chiqarish tarmoqlarini qoʻllab-quvvatlashdir. Bozor iqtisodiyoti sharoitida ushbu siyosatning samaradorligi investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish va ularning huquqlarini himoya qilish darajasiga bogʻliq.

Investitsiya siyosati ikki asosiy yoʻnalishda amalga oshiriladi:

1. Ichki investitsiyalarni rivojlantirish. Mahalliy tadbirkorlar va korxonalarni qoʻllab-quvvatlash orqali iqtisodiyotning turli tarmoqlarini kengaytirish va

raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish.

2. Tashqi investitsiyalarni jalb qilish. Chet el sarmoyadorlari uchun qulay investitsiya muhiti yaratish, huquqiy kafolatlar va imtiyozlar tizimini shakllantirish orqali mamlakat iqtisodiy salohiyatini oshirish.

Bozor iqtisodiyotida investitsiya muhiti qator omillar orqali shakllanadi. Bular qonunchilik bazasi, iqtisodiy barqarorlik, infratuzilma, moliyaviy institutlar rivoji va davlat tomonidan ko'rsatiladigan qo'llab-quvvatlash choralaridir. Investitsiya muhitini yaxshilash uchun quyidagi tadbirlar amalga oshirilishi lozim:

- Qonunchilikni takomillashtirish. Investorlarga kafolat beruvchi qonunlar va imtiyozlar tizimini ishlab chiqish, ularga soliq yengilliklari taqdim etish.
- Barqaror iqtisodiy siyosat. Inflyatsiyani nazorat qilish, valuta kursini barqaror saqlash, va iqtisodiy o'sish sur'atlarini qo'llab-quvvatlash.
- Moliyaviy tizimni rivojlantirish. Kredit va lizing xizmatlarini soddalashtirish, kichik va o'rta biznesni rivojlantirish uchun imtiyozli kreditlar ajratish.

1. Moslashuvchanlik. Bozor iqtisodiyotida tez o'zgaruvchan sharoitlarga moslashuvchan strategiyalar zarur. Davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik investitsiya loyihalarini amalga oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

2. Hududiy rivojlanish. Investitsiyalarni hududiy muvozanatni ta'minlash uchun samarali yo'naltirish kerak. Shu tariqa, iqtisodiy qoloq hududlarda yangi ish o'rinlari yaratish va ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirishga erishiladi.

3. Innovatsion rivojlanish. Investitsiya siyosati ilm-fan va texnologiyalarga asoslangan yangi loyihalarni qo'llab-quvvatlashi kerak. Bu mamlakatni global iqtisodiy raqobatda kuchli ishtirokchiga aylantiradi.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida investitsiya siyosatini samarali amalga oshirish davlatning asosiy vazifalaridan biridir. To'g'ri yo'naltirilgan investitsiyalar ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, yangi ish o'rinlari yaratish, va aholining turmush darajasini yaxshilashga xizmat qiladi. Investitsiya siyosati doimiy ravishda rivojlantirib boriladigan jarayon bo'lib, milliy iqtisodiy manfaatlar va xalqaro raqobatbardoshlikni ta'minlashga qaratilgan bo'lishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Gaybullayevna, R. S., K Musurmangulov. (2024). THE IMPORTANCE OF TIME MANAGEMENT IN ENSURING EFFICIENCY IN CONSTRUCTION. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 3(1), 2831.

2. Gaybullayevna, R. S. (2023). THE STATE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY: PROBLEMS AND SOLUTIONS. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(12), 38-42.

3. Sharifa, R., & Ilyos, T. (2023). PRINCIPLES OF SCIENTIFIC MANAGEMENT IN MANAGEMENT. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(16), 1097-1100.

4. Sharifa, R., & Sayyora, M. (2023). HISTORY OF EMERGENCE OF MANAGEMENT AND ITS PLACE TODAY. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(16), 1093-1096.

5. Sharifa, R. (2023). DIRECTIONS FOR INCREASING INVESTMENT ATTRACTIVENESS IN REGIONS. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(16), 1088-1092.

6. Sharifa, R., & Nozima, T. (2023). QUALITY MANAGEMENT IN COMPETITIVE CONDITIONS IS THE MAIN FACTOR OF ENTERPRISE SUCCESS. SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 2(20), 200-203.

7. Sharifa, R., & Mahliyo, K. (2023). ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF ENTERPRISES AND THEIR APPEARANCES. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(5), 77-83.

8. Gaybullayevna, R. S. (2023). WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IS A FACTOR OF INCREASE IN OUR COUNTRY'S ECONOMIC WELFARE AND SOCIAL DEVELOPMENT. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(5), 73-76.

9. Gaybullayevna, R. S. (2023). MODERN FUNDAMENTALS OF FINANCIAL MANAGEMENT OF INVESTMENT ACTIVITY. JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE, 2(5), 51-54.

10. Gaybullaevna, R. S. (2023). Methods for Assessing the Economic Efficiency of Investments in Construction. European Journal of Higher Education and Academic Advancement, 1(1), 95-98.

11. Gaybullaevna, R. S. (2023). Construction Industry in Uzbekistan Is an Important Priority Network of the National Economy. Pioneer: Journal of Advanced Research and Scientific Progress, 2(3), 69-71.

12. Qamarov Asadbek Zafar o'g'li, & Rasulova Sharifa G'aybullayevna. (2023). BIZNESINGIZ UCHUN SAMARALI MARKETING STRATEGIYALARINI QANDAY YARATISH MUMKIN. Scientific Impulse, 2(14), 305–312.

13. Gaybullaevna, R. S. (2023). Economic Efficiency of Investing in Construction. International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development, 5(3), 94-97.

14. Расулова, Ш. Ф. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА БАНДЛИК МУАММОСИ. ИШСИЗЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШ. Global Science and Innovations: Central Asia (см. в книгах), 3(7), 22-25.

15. Расулова, Ш. Г. (2020). ПРИВЛЕЧЕНИЕ ИНВЕСТИЦИЙ. Экономика и социум, (2 (69)), 316-319.

16. Rasulova, S. G., & Obidova, F. Y. (2019). ISSUES OF SMALL BUSINESS DEVELOPMENT. Theoretical & Applied Science, (9), 426-429.

17. Расулова, Ш. Г. (2019). ВАЖНОСТЬ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕР ПО ПОВЫШЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ. Актуальные научные исследования в современном мире, (3-8), 95-100.